

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вчена рада економічного факультету,
протокол № 5 від 12. 12. 2017 р.
Голова Вченої ради, в.о.декана факультету,
_____ проф. А.І.Ігнатюк

ПРОГРАМА

КОМПЛЕКСНОГО ПІДСУМКОВОГО ІСПИТУ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬ ВИЩУ ОСВІТУ
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА»

ПОГОДЖЕНО:

науково-методична комісія економічного факультету
протокол № 5 від 29 листопада 2017 р.
Голова НМК
_____ доц. Т.М.Литвиненко

СХВАЛЕНО:

кафедра економіки підприємства,
протокол № 5 від 27 листопада 2017 р.
Зав. кафедри
_____ проф. Г.М. Филюк

КИЇВ – 2017

Програма комплексного підсумкового іспиту для студентів, що здобувають вищу освіту освітнього ступеня магістр освітньої програми «Економіка підприємства» за спеціальністю 051 Економіка

Укладачі: Филюк Г.М., професор, доктор економічних наук
Грішнова О.А., професор, доктор економічних наук
Шегда А.В., професор, доктор економічних наук
Осецький В.Л., професор, доктор економічних наук
Литвиненко Т.М., доцент, кандидат економічних наук
Мартинюк Л.А., доцент, кандидат економічних наук

ЗМІСТ

Вступ.....	4
I. Змістовна програма іспиту.....	5
Модуль 1. Актуальні проблеми економічної теорії.....	5
Модуль 2. Діагностування підприємства.....	9
Модуль 3. Стратегічне управління підприємством.....	12
Модуль 4. Економіка персоналу.....	14
Модуль 5. Розвиток потенціалу підприємства.....	15
II. Структура іспиту та методика його проведення.....	18
III. Критерії оцінювання знань студентів.....	18
IV. Рекомендована література.....	23

ВСТУП

Комплексний підсумковий іспит студентів магістратури має за мету не лише перевірку теоретичних знань випускників, що здобувають кваліфікацію магістра спеціальності 051 Економіка за освітньою програмою «Економіка підприємства», а й оцінку компетентностей, аналітичних здібностей та навичок застосування здобутих знань в здійсненні аналізу діяльності та розробці стратегії сучасних підприємств.

Вимоги до здібностей і підготовленості випускників. Оволодіння системою знань та набуття компетентностей, що відповідають вимогам випускника економічного факультету класичного університету освітнього ступеня магістр за спеціальністю 051 Економіка освітньої програми «Економіка підприємства» передбачає, що випускники повинні виявити знання, вміння та навички їх застосування, достатні для виконання професійних завдань та обов'язків, на посадах, передбачених освітньою програмою.

Характеристика змісту програми комплексного підсумкового іспиту.

Програма іспиту є міждисциплінарною, вона охоплює основну проблематику навчальних дисциплін, що вивчають студенти в межах навчального плану освітнього ступеня «Магістр». До числа таких дисциплін входять:

1. Актуальні проблеми економічної теорії та економічної політики.
2. Діагностування підприємства.
3. Стратегічне управління підприємством.
4. Економіка персоналу.
5. Розвиток потенціалу підприємства.

Підсумковий іспит дозволяє студентам узагальнити знання, здобуті під час навчання і довести свою готовність самостійно вирішувати практичні проблеми.

До програми включені лише ті проблеми, що відповідають змісту програм навчальних дисциплін, що вивчались студентами в процесі навчання, а також висвітлені в навчальній та методичній літературі, яка є в бібліотеці і доступна для студентів.

I. ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА ІСПИТУ

МОДУЛЬ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 1.1. Економічна теорія як наука

Предмет економічної теорії. Сучасний погляд на предмет економічної теорії. Політична економія, економічна теорія та економікс: спільне та відмінне. Взаємозв'язок економічної теорії з іншими науками. Значення економічної науки для суспільства в цілому та для окремої людини.

Методи дослідження економічних явищ. Етапи економічних досліджень. Мікроекономіка. Мезоекономіка. Макроекономіка. Мегаекономіка. Позитивна економіка. Нормативна економіка.

Історія розвитку економічної науки. Меркантилізм. Фізіократизм. Класична політична економія. Марксизм. Маржиналізм. Неокласична школа. Новітні економічні теорії.

Тема 1.2. Сучасні макроекономічні теорії

Ортодоксальне кейнсіанство. Історичні передумови виникнення кейнсіанства. Новаторські ідеї кейнсіанства. Методологічна обмеженість кейнсіанства. Етапи розвитку кейнсіанського напрямку. "Теорія Кейнса" та "кейнсіанська теорія".

Неокейнсіанство. Теорія економічної динаміки та зростання. Теорія економічного циклу. Кейнсіансько-неокласичний синтез.

Причина кризи ортодоксального кейнсіанства. Посткейнсіанство. Американське посткейнсіанство. Англійське посткейнсіанство. Нове кейнсіанство.

Тема 1.3. Сучасні неоконсервативні економічні теорії

Неоконсервативне відродження. Структура неоконсерватизму.

Теорія "економіки пропозиції". Крива А.Лаффера. Інтерпретація кривої Лаффера Г.Веком та Б.Фреєм. Економічне та практичне значення теорії "економіки пропозиції". Можливості застосування теорії "економіки пропозиції" для сучасної економіки України.

Теорія "раціональних сподівань". Відмінність теорії "раціональних сподівань" від теорії "адаптивних сподівань". Погляди Р.Лукаса на роль "раціональних очікувань" в економіці. Стохастичні величини. Межі застосування теорії "раціональних сподівань" для сучасної економіки України.

Тема 1.4. Сучасний монетаризм

Традиційний монетаризм. Монетаристське рівняння. Інструменти традиційного монетаризму.

Сучасний монетаризм. Методологія сучасного монетаризму. Інструменти сучасного монетаризму. Особливості сучасного монетаризму.

Нові монетаристи про роль держави в сучасних умовах. Можливості та обмеження застосування монетаризму в сучасних умовах України.

Тема 1.5. Сучасний інституціоналізм

Традиційний соціально-інституційний напрямок. Причини виникнення соціально-інституційного напрямку. Предмет дослідження та методологія соціально-інституційного напрямку. Відмінності інституціоналізму від неокласицизму. Соціально-психологічний напрямок. Соціально-правовий напрямок. Кон'юнктурно-статистичний напрямок.

Новий інституціоналізм. Теорії технократичного детермінізму. Теорія системної трансформації капіталізму. Соціологічна теорія.

Нова інституційна економіка. Теорія ігор. Теорія неповної раціональності. Теорія економіки угод.

Неоінституціоналізм. Теорія суспільного вибору. Теорія прав власності. Теорія агентських відносин.

Тема 1.6. Сучасні економічні теорії розподілу багатства і доходів

Економічна ефективність. Рівність (соціальна справедливість). Крива соціальних можливостей. Економічна ефективність і рівність: протистояння чи єдність.

Сучасні методики оцінювання нерівності розподілу доходів. Коефіцієнт диференціації доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.

Теорія конвергенції. Теорія дивергенції. Теорії справедливого суспільства. Егалітаризм. Утилітаризм. Моделі перерозподілу доходів: неоліберальна англосакська, шведська, рейнська моделі. Особливості перерозподілу доходів в економіці України.

Тема 1.7. Держава в системі економічного регулювання

Мейнстрим економічної теорії. Причини державного втручання в економіку. Економічна роль держави. Функції держави. Економічний лібералізм. Економічний дирижизм.

Напрямки державного регулювання економіки. Підтримка конкуренції і обмеження монополізму. Раціональний перерозподіл виробничих ресурсів. Раціональний перерозподіл доходів. Підтримка стабільних темпів економічного зростання.

Інструменти державного регулювання економіки (ДРЕ). Сучасні моделі ДРЕ: американська, японська, шведська, німецька, східноазійська. Особливості державного регулювання економіки в економіці України.

Тема 1.8. Система національних рахунків – сучасний стандарт міжнародного рахівництва

Баланс народного господарства. Система національних рахунків (СНР). Еволюція розвитку та принципи СНР. Інституційні одиниці.

Валовий внутрішній продукт (ВВП): номінальний та реальний. Дефлятор ВВП та індекс споживчих цін (ІСР). Валовий національний дохід (ВНД). Валовий наявний національний дохід (ВННД). Інфлювання. Дефлювання.

Рахунки і тотожності у СНР. Рахунок товарів і послуг. Рахунок виробництва. Рахунок утворення доходу. Рахунок розподілу первинного доходу. Рахунок вторинного розподілу доходу. Рахунок використання доходу. Рахунок нагромадження.

Тема 1.9. Актуальні проблеми циклічного розвитку економіки

Загальноекономічна рівновага. Циклічність економічного розвитку. Сучасна класифікація циклічних коливань: проциклічні, контрциклічні та ациклічні коливання; параметри випереджаючі; ті, що запізнюються та ті, що збігаються.

Фази промислових циклів: криза, депресія, поживавлення, підйом. Види циклічних коливань. Причини циклічних коливань. Екстернальні (зовнішні) та інтернальні (внутрішні) теорії циклічних коливань.

Економічні коливання. Спад. Рецесія. Структурні кризи. Характеристика економічних коливань. Роль сучасної держави у регулювання економічних коливань. Моделі економічних коливань: Самуельсона–Хікса, Калдора, модель політично-кон'юнктурного циклу.

Особливості циклічного розвитку економіки України. Державне антициклічне регулювання в Україні.

Тема 1.10. Сучасні проблеми ринку праці та його регулювання

Модель ринку праці. Інституціональне населення. Неінституціональне населення. Економічно активне населення. Економічно неактивне населення. Робоча сила. Чинники попиту та пропозиції на працю. Зайнятість. Повна зайнятість. Неповна зайнятість. Самозайнятість. Надмірна зайнятість. Рівень зайнятості. Коефіцієнт участі у робочій силі.

Безробіття. Фрикційне безробіття. Структурне безробіття. Циклічне безробіття. Конверсійне безробіття. Технологічне безробіття. Молодіжне безробіття. Відкрите безробіття. Приховане безробіття. Застійне безробіття. Регіональне безробіття. Природне безробіття. Рівень безробіття. Коефіцієнт працевлаштування. Коефіцієнт звільнення.

Втрати від безробіття. Закон А.Оукена. Потенційний ВВП. Державна політика регулювання ринку праці. Роль малого підприємництва у регулюванні зайнятості. Сучасні тенденції зміни ринку праці в економіці України. Багатоманітність видів безробіття в сучасній економіці України. Протиріччя політики державного регулювання малого підприємництва в Україні.

Тема 1.11. Інфляція як фактор порушення загальноекономічної рівноваги

Інфляція. Дефляція. Прискорення інфляції. Дезінфляція. Стагнація. Стагфляція. Інфляція повзуча. Інфляція помірною. Інфляція галопуюча. Гіперінфляція. Інфляція попиту. Інфляція витрат. Інфляція грошей. Інфляція періоду спаду. Інфляція очікувана. Інфляція неочікувана. Інфляція відкрита.

Інфляція прихована. Вимірювання інфляції: індекси Ласпейреса, Пааше, Фішера, темп інфляції.

Соціально-економічні наслідки інфляції. ”Витрати меню”. ”Витрати зношеного взуття”. Ефект Фішера. Ефект Олівера-Танзі. Інфляційний податок. Зв'язок інфляції та безробіття. Крива Філіпса. Модифікована крива Філіпса.

Особливості перебігу інфляційних процесів в сучасних умовах економічного розвитку України. Антиінфляційні заходи держави: сучасний підхід.

Тема 1.12. Актуальні проблеми фінансової політики та їх регулювання

Стабілізаційна політика. Фінансова політика. Комбінована політика. Мультиплікатори фінансової політики.

Збалансований державний бюджет. Профіцит державного бюджету. Дефіцит державного бюджету. Види дефіциту державного бюджету: структурний, відкритий, прихований, вимушений, циклічний, свідомий, активний, пасивний. Способи фінансування дефіциту державного бюджету: емісійне фінансування, внутрішнє боргове фінансування, зовнішнє боргове фінансування. Сучасні проблеми дефіциту державного бюджету України.

Державний борг. Види державного боргу: внутрішній, зовнішній, монетизований, немонетизований. Управління державним боргом. Рефінансування державного боргу. Боргова криза. Реструктуризація боргу. Конверсія боргу (борговий своп).

Сучасні проблеми управління державним боргом та фінансування дефіциту державного бюджету в умовах економічної кризи.

Тема 1.13. Сучасні проблеми соціальної політики та їх регулювання

Соціальної політика. Соціальні трансферти. Системи оподаткування. Межа державного втручання у перерозподіл доходів.

Бідність як головна перешкода людському розвитку. Межа бідності. Критерії бідності. Глобалізація проблем бідності. Роль Світового банку у регулюванні бідності.

Індекс людського розвитку (ІЛР): зміст та методика розрахунку. ІЛР України.

Сучасні проблеми соціальної політики в Україні та їх регулювання. Протиріччя соціальної політики України та шляхи їх вирішення.

Тема 1.14. Сучасні проблеми в сфері екології та їх вирішення

Екологія та економіка. Глобальні проблеми людства в сфері екології. Глобальне потепління. ”Парниковий ефект“. Забруднення навколишнього середовища. Нераціональне використання вичерпних виробничих ресурсів.

Регіональні екологічні проблеми. Сировинні та енергетичні проблеми регіонів. Скорочення ”зелених зон” промисловими та побутовими відходами. Техногенні катастрофи. Недостатність прісної води.

Екологічні проблеми України. Забруднення довкілля. Соціально-економічні та екологічні наслідки Чорнобильської катастрофи.

МОДУЛЬ 2. ДІАГНОСТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 2.1. Економічна діагностика в системі управління підприємством. Інформаційне забезпечення діагностичної роботи

Сутність діагностики підприємства та її необхідність. Види діагностики. Загальні принципи діагностики.

Методи та прийоми економічної діагностики діяльності підприємств. Використання системи показників, що характеризують основні напрями діяльності підприємства. Економіко - математичні методи та їх застосування в економічній діагностиці підприємства. Ситуативні методи та їх значення в економічній діагностиці. Опитування та його види.

Інформаційне забезпечення діагностичної діяльності.

Тема 2.2. Технологія діагностики

Організаційні питання провадження діагностичної діяльності. Послідовність та планування процесу діагностування. Характеристика окремих етапів діагностичного процесу.

Попередній діагноз проблеми та його значення в діагностичній діяльності. Мета попереднього діагнозу. Типові помилки в проведенні попереднього діагнозу. Основні принципи здійснення попереднього діагнозу. Методи та прийоми попереднього діагностування: спостереження, опитування, порівняння, вивчення внутрішніх та зовнішніх документів. Альтернативні методи діагностування. Складання плану основної діагностики.

Концептуальна база основного діагнозу. Визначення типу проблеми: виправлення становища, розвиток організації чи структурного підрозділу, вдосконалення діяльності. Основні характеристики проблеми: зміст, місцезнаходження, значення, часова перспектива; причини проблеми на рівні гіпотези; визначення інших суміжних проблем; ресурсні та організаційні можливості вирішення проблеми; орієнтовні шляхи вирішення.

Втілення в практику господарської діяльності підприємств розроблених рішень. Необхідність внесення коректив до розроблених пропозицій. Тактичні рішення щодо втілення в практику рекомендацій.

Тема 2.3. Експрес-діагностика, її особливості, порівнюючи з іншими видами діагностичного аналізу

Експрес-діагностика, її особливості, порівнюючи з іншими видами діагностичної діяльності.

Методи аналізу фінансової звітності. Стейкхолдери фінансової звітності. Економічне читання балансу. Аналіз Звіту про фінансові результати підприємства. Аналіз звіту про рух грошових коштів.

Особливості фінансової діагностики. Аналіз фінансового стану підприємства та стабільність його діяльності. Методичні прийоми визначення фінансового стану на основі порівняння абсолютних та відносних показників. Загальна характеристика індикаторів фінансового стану. Система показників рентабельності діяльності. Система показників обігу коштів підприємства та їх

значення для розуміння ефективності діяльності підприємства. Платоспроможність підприємства та основні способи її визначення. Визначення ризику неплатоспроможності. Показники фінансової стабільності як характеристика ступеню незалежності від зовнішніх джерел фінансування. «Піраміда показників» як методика визначення важелів підвищення ефективності діяльності підприємства.

Модель аналізу безбитковості діяльності підприємства. Можливості моделі для визначення зони баззбиткової діяльності підприємства. Припущення, що використовуються в моделі та обмеженість моделі. Аналітичні показники, що розраховуються на основі моделі беззбитковості (маржинальний прибуток, коефіцієнт виручки, точка беззбитковості, точка закриття).

Аналіз матеріальних потоків та його місце в діагностичній діяльності. Методика застосування ABC-аналізу.

Тема 2.4. Діагностування ефективності стратегії підприємства

Стратегія підприємства та необхідність її аналізу. Оцінка ефективності стратегії.

Метод аналізу розриву між стратегічним планом та реальними можливостями підприємства. Розробка програм для ліквідації розриву.

Методи діагностики стратегічної позиції підприємства. SWOT-аналіз та його значення для з'ясування стратегічної позиції підприємства. Загальний алгоритм застосування SWOT-аналізу. Матриця БКГ та її можливості для оцінки стратегічної позиції підприємства. Переваги та недоліки моделі.

Матриця Мак-Кінсі. Система показників привабливості ринку та методика їх розрахунку. Комплексний показник конкурентного статусу підприємства та методика його визначення. Переваги та недоліки матриці Мак-Кінсі.

SPACE-аналіз як комплексний метод, призначений для оцінювання ситуацій та вибору стратегій.

Конкурентний аналіз становища підприємства по Портеру. Аналіз «поля конкурентних сил». Універсальні стратегії та їх вибір на основі аналізу «поля конкурентних сил». Переваги та недоліки моделі Портера.

Тема 2.5. Життєздатний стан підприємства та його індикатори

Циклічність розвитку підприємства. Концепція життєвого циклу та її значення для визначення життєздатності підприємства. Стан рівноваги підприємства. Показники рівноваги підприємства. Розвиток підприємства.

Сутність та методологія визначення кризових явищ в діяльності підприємства. Економічна сутність кризи розвитку підприємства. Причини виникнення кризи підприємства. Види кризових явищ. Механізм розгортання кризи підприємства. Фактори виникнення кризових явищ та загрози

банкрутства підприємства. Державне регулювання проблеми розвитку кризових явищ у діяльності підприємства.

Методологічні засади та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства. Система оціночних показників - індикаторів кризового стану.

Оцінка фінансового стану та загрози банкрутства. Показники ліквідності, платоспроможності, рентабельності та ділової активності підприємства. Банкрутство та його види. Моделі передбачення банкрутства. Моделі на основі граничних значень коефіцієнтів. Моделі дискримінантного аналізу. Нормативні методики, затверджені державою. Моделі формалізованих критеріїв (модель Аргенті).

Діагностування потенціалу виживання підприємства. Ресурсні передумови виживання підприємства та методологічні аспекти їх оцінювання.

Тема 2.6. Оцінка рівня організаційної структури підприємства та її оптимізація

Структура підприємства та структура управління підприємством. Структурні зміни та фактори внутрішнього та зовнішнього порядку, що їх обумовлюють. Наслідки процесу здійснення оптимізації структури.

Організаційно-управлінський аналіз як основа оптимізації організаційної структури. Способи визначення доцільності оптимізації структури. Управлінське консультування.

Методи аналізу організаційної структури та структури управління підприємства. Функціональна матриця, її можливості та обмеження застосування. Основні підходи до оцінки ефективності управління підприємством. Показники продуктивності управлінської праці. Показники економічності апарату управління.

Тема 2.7. Рівень корпоративної соціальної відповідальності підприємства

Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації. Міжнародні стандарти корпоративної соціальної відповідальності, їх особливості.

Нефінансова звітність як інструмент вивчення соціальної відповідальності бізнесу (СВБ). Переваги застосування нефінансової звітності сучасними компаніями. Ризики нефінансової звітності.

Форми нефінансової звітності: Звіт про прогрес реалізації принципів Глобального договору (СОР – Communication on Progress); звіт зі сталого розвитку, підготовленого за вимогами системи GRI (Глобальної ініціативи зі звітності); окремий соціальний звіт за показниками, які самостійно визначаються компанією. Основні елементи звітності за GR : характеристика організації (опис компанії та її стратегії), інформація про підходи до управління, показники результативності за економічною, екологічною та соціальною діяльністю компанії.

Індекс прозорості та підзвітності компаній в Україні, методика розрахунку, практика використання в Україні.

МОДУЛЬ 3. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

3.1. Середовище функціонування підприємства

Поняття і складові компоненти зовнішнього середовища господарювання. Макросередовище господарювання і його чинники (природні, демографічні, політичні, науково-технічні, економічні, міжнародні), їх дія і способи урахування в підприємницькій стратегії господарюючих суб'єктів.

Загальна характеристика макросередовища господарювання в Україні. Мікросередовище, його суб'єкти (постачальники ресурсів, споживачі продукції, посередники, конкуренти) і особливості їх впливу на іноваційно інвестиційну діяльність підприємств та організацій.

Ринковий простір і мікро середовище функціонування підприємства. Загальна характеристика ринку, його складових елементів та структури. Ринкова інфраструктура і її роль у формуванні соціально-орієнтованої економіки.

Внутрішнє економічне середовище, його структурні елементи. Загальні та локальні принципи саморегуляції суб'єктів ринку. Етичні норми поведінки в бізнесі. Ринкові форми господарювання підприємств.

3.2. Сутність стратегічного управління

Визначення стратегічного управління: порівняльний аналіз та висновки. Трактують сутності стратегічного управління та форм його у фаховій літературі. Підходи щодо трактування сутності стратегічного управління. Концепція стратегічного управління І. Ансоффа. Концепція «обмеженої раціональності» Г. Саймона.

Логічна модель механізму стратегічного управління підприємства. Характеристика елементів моделі механізму стратегічного управління.

Умови трансформації традиційного управління в стратегічне управління.

Методологічні основи стратегічного управління. Рівень знань, що складають методологію стратегічного управління. Методологічна база стратегічного управління. Загальні положення стратегічного управління. Динамічна модель підприємства та її аналіз, в концепції стратегічного управління. Основні принципи стратегічного управління: сутність, умови ефективного використання.

3.3. Формування стратегічних альтернатив розвитку підприємства

Проблема безперервного розвитку та шляхи її вирішення на рівні підприємства. Сутність управлінської концепції сучасного розвитку підприємства. Система управління, орієнтована на підтримку рівноваги між середовищем, характером і результатами діяльності підприємства.

Причини, що зумовлюють необхідність розробляти стратегію довгострокового виживання менеджментом підприємства.

Поняття альтернативності. Визначення стратегічних альтернатив. Процес формування портфеля стратегічних альтернатив. Критерії, що висуваються до попереднього портфеля альтернативних стратегій.

Помилки, які зустрічаються при формуванні портфеля стратегічних альтернатив (співставлення стратегічних альтернатив з типами стратегій).

Найбільш розповсюджені у світовій практиці типи стратегій (росту, органічного росту, згортання діяльності або виходу з бізнесу, комбіновані з вище перерахованих).

Відмінності між типами стратегій та альтернативними стратегіями. Структура та зміст портфеля альтернативних стратегій. Оцінка альтернативних стратегій на основі матриці “товар-ринок”.

3.4. Вибір і розробка стратегії підприємства

Головне стратегічне завдання підприємства в умовах ринкової системи господарювання. Особливості поведінки підприємств залежно від їх позиції на ринку. Рефлексивний метод визначення образу дій підприємства. Логічний інкременталізм. Проблеми формування стратегії. Унікальність стратегії підприємства. Головний критерій якості діючої стратегії підприємства. Заходи щодо проведення дослідження та оцінки стратегії. Методи формування складу показників оцінки стратегії, що реалізується. Нормативна структура темпів росту показників розвитку підприємства.

Система факторів вибору стратегії підприємства. Вибір стратегії на основі обов'язкових критеріїв. Основні етапи процесу вибору стратегії. Аналіз портфеля бізнесів при виборі стратегії підприємства. Матриця вибору стратегій підприємства Томпсона і Стрікленда. Параметри вибору стратегії відповідно матриці “товар-ринок”. Процес формування стратегії на основі аналізу конкуренції та стратегічного позиціонування. Оцінка вибраної стратегії. Підходи до розробки стратегій. Стандартні рішення при розробці стратегії підприємства. Нестандартні ситуації. Процедури розробки стратегії. Моделі “продукт - ринок”, “частка ринку – ріст ринку”, “привабливість ринку – переваги в конкуренції” тощо. Розробка стратегічних планів.

3.5. Стратегічні зміни на підприємстві

Вирішення проблеми виконання стратегії за допомогою змін. Необхідність та міра змін для ефективної реалізації стратегії підприємства. Зміни як процес вдосконалення технології управління. Зміни на підприємстві в межах концепції “організаційних змін”. Зміни в межах концепції “ситуаційного вибору”. Напрямки вдосконалення механізму реалізації стратегії.

Типи змін та їх характеристика. Опір змінам та механізм їх подолання, попередження. Етапи проведення змін. Правила проведення змін. Модель ідеального лідера управління змінами. Модель “поля сил”. Системна технологія “втручання”. Стили проведення змін.

МОДУЛЬ 4. ЕКОНОМІКА ПЕРСОНАЛУ

4.1. Персонал організації як об'єкт економіки.

Сучасна концепція економіки персоналу, орієнтована на комерційний успіх організації. Функції, завдання та принципи економіки персоналу. Суб'єкти економіки персоналу. Спільна праця в організації. Об'єктивна необхідність управління спільною працею. Персонал організації та його структура. Основні якісні характеристики персоналу.

4.2. Пошук і найм персоналу

Пошук і підбір персоналу. Джерела пошуку і види пошуку. Методи відбору персоналу. Підготовка та проведення інтерв'ю рекрутером. Підготовка до інтерв'ю кандидата. Відбір та затвердження кандидата і узгодження умов найму.

4.3. Контрактні відносини між працівником і роботодавцем. Трудовий контракт

Теорія контрактів. Нобелівська премія 2016 р. Трудовий контракт: сутність, переваги, значення в соціально-трудовах відносинах. Структура і технологія укладання трудового контракту.

4.4. Кар'єрні стимули. Управління трудовою кар'єрою на підприємстві

Поняття трудової кар'єри. Значення кар'єрних стимулів для працівника і для підприємства. Види трудової кар'єри. Етапи трудової кар'єри. Планування, реалізація і контроль ділової кар'єри на підприємстві. Особисте планування та реалізація своєї кар'єри працівником.

4.5. Оцінювання працівників

Сутність та завдання оцінювання працівників. Процедура і процес оцінювання працівників. Види та методи оцінювання персоналу. Технології та правила оцінювання працівників.

4.6. Компенсаційна система на підприємстві

Компенсаційна політика підприємства. Компенсаційні пакети для різних груп персоналу. Оцінка кожної позиції при розробці компенсаційного пакета. Індивідуалізація компенсаційного пакета співробітника. Вимоги до компенсаційної системи підприємства і до інформованості працівників про неї. Розробка компенсаційної системи на підприємстві (тренінг).

4.7. Інвестиції в людський капітал на підприємстві

Загальне навчання персоналу і проблеми плинності працівників. Спеціальне навчання персоналу як інвестиції в людський капітал. Збереження людського капіталу при зміні попиту. Знання, навички, кваліфікація і мотивація персоналу як результат інвестицій в людський капітал. Чинники навчальної активності підприємства. Трудова мотивація працівників як умова ефективності

інвестицій в людський капітал. Надіндивідуальні елементи людського капіталу. Принципи формування і розвитку людського капіталу на рівні підприємства.

4.8. Соціально-психологічні аспекти економіки персоналу

Соціально-психологічні особливості колективу як об'єкта управління. Комунікативний процес. Трудові конфлікти. Формування позитивного соціально-психологічного клімату в колективі. Соціально-психологічні резерви колективу і методи їх використання.

4.9. Соціальний капітал в економіці персоналу

Сутність соціального капіталу, його взаємозв'язок з іншими формами капіталу. Структура соціального капіталу і його значення для успішної діяльності підприємства. Оцінювання соціального капіталу та його впливу на ефективність діяльності. Управлінський потенціал генерування корпоративного й індивідуального соціального капіталу. Стратегічний підхід до розвитку соціального капіталу як основи соціально-трудова відносин і конкурентоспроможності підприємства.

МОДУЛЬ 5. РОЗВИТОК ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

5.1. Управління формуванням та розвитком потенціалу підприємства

Сутнісна характеристика потенціалу підприємства. Класифікація потенціалів. Структура потенціалу підприємства. Різновиди управління потенціалом підприємства. Стратегічне та оперативне управління потенціалом підприємства. Сутність деяких методів стратегічного управління: шляхом вибору стратегічних позицій; шляхом ранжування стратегічних задач; “по слабких сигналах”; в умовах невизначеності середовища. Оперативне управління потенціалом підприємства на базі графоаналітичних підходів та методів (метод „квадрат потенціалу”).

Методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємства. Визначення концепції удосконалення управління потенціалом підприємства (організації). Етапи процесу оптимізації структури потенціалу підприємства. Основні фактори і передумови формування та розвитку потенціалу підприємства.

5.2. Потенціал розвитку підприємства та його діагностика

Передумови розвитку підприємства. Ідентифікація підприємства та його оточення. Компетенції підприємства як відправна точка його розвитку. Стратегічний простір розвитку підприємства та його конфігурація. Взаємний вплив зовнішніх та внутрішніх передумов розвитку підприємства та можливості їх формування (створення).

Поняття потенціалу розвитку підприємства. Загальна характеристика потенціалу розвитку. Структура потенціалу розвитку: основні елементи (виробничий, фінансовий, маркетинговий, організаційний потенціали та можливості зовнішнього середовища), взаємозв'язки, процеси.

Діагностування потенціалу розвитку підприємства. Об'єкти діагностування: якісна характеристика змін зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Тріада діагностування розвитку підприємства: аналіз можливостей, характеристика стратегічних намірів та ідентифікація вимог ринку. Оцінка відповідності рівня змін у внутрішньому середовищі підприємства якісним змінам зовнішнього середовища.

Індикатори розвитку підприємства. Формальні та неформальні показники розвитку організації. Формальні результуючі індикатори (розмір підприємства, спектр диверсифікації продукту, фінансові показники діяльності, конкурентні переваги), формальні забезпечуючі індикатори (система управління, кваліфікація персоналу, стан техніко-технологічної бази підприємства), неформальні результуючі (стабільність, стійкість, мобільність діяльності підприємства, досягнення стратегічних цілей, узгодженість інтересів основних контрагентів, імідж підприємства), неформальні забезпечуючі індикатори (компетентність персоналу, розвиненість системи партнерських відносин, інформаційне забезпечення). Управлінські орієнтири та критерії успішного розвитку підприємства.

5.3. Управління конкурентоспроможністю підприємства

Сутність та найважливіші аспекти конкурентоспроможності. Необхідність та основні етапи управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства (організації). Оцінка розміру, структури, динаміки та ефективності використання потенціалу підприємства. Оцінка частки підприємства на ринку. Класифікація існуючих методів оцінки конкурентоспроможності підприємства. Загальна характеристика прикладних методів оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства (організації).

Етапи оцінки конкурентоспроможності. Метод рангів. Метод різниць. Метод експертних оцінок. Методика визначення конкурентоспроможності продукції за індексом задоволення потреб споживачів. Метод набору конкурентоспроможних елементів. Метод балів. Метод аналізу ієрархій. Метод побудови інтегрального показника конкурентоспроможності Ю. Іванова.

Стратегічний аналіз конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Методи STEP, SWOT, SPACE аналізу, модель GE/McKinsey, система 111-555. Вибір стратегії і тактики щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства. Обґрунтування управлінських рішень, механізмів їх реалізації для забезпечення цільового рівня конкурентоспроможності підприємства (організації).

5.4. Концепція управління вартістю підприємства як інструмент аналізу та оцінки ефективності стратегічних рішень

Групування методів оцінки вартості підприємства. Еволюція показників ефективності управління вартістю. Зміст концепції управління вартістю як ключової управлінської парадигми сучасності. Теоретичні підходи до управління вартістю. Концепція М. Міллера та Ф. Модільяні. Теорія зв'язку

фінансової структури компанії з оцінкою її акцій та компоненти вартості. Теорія асиметричної інформації С. Майерса. Концепція А. Раппапорта, система показників акціонерної вартості капіталу (SVR). Концепція Дж. Стерна – Дж. Стюарта.

Модель управління вартістю підприємства та етапи її реалізації. Концепція дисконтованого грошового потоку А. Дамодарана (DCF). Фактори, що впливають на вартість бізнесу. Модель дисконтованого грошового потоку (DCF) та економічного прибутку (EP) Т. Коупленда, Т. Коллера та Дж. Мурріна. Переваги та недоліки концепції вартісного управління Коупленда-Коллера-Мурріна. Концепція Т. Левіса, показник рентабельності інвестицій, розрахований за грошовими потоками (CFROI). Концепції управління вартістю У. Каряна, С. Мордашова, І. Єгерова та ін.

Особливості оцінки та управління вартістю в умовах економіки України.

5.5. Моделі оцінки та система показників вартості підприємства

Сутність та призначення збалансованої системи оціночних показників (BS). Етапи побудови системи стратегічного управління, заснованої на інтеграції збалансованої системи показників і системи вартісноорієнтованого управління. Метод дисконтованих грошових потоків (DCFV) та метод дисконтування економічного прибутку (EP) як найбільш поширені методи, що застосовуються у сучасній практиці оцінювання. Фактори, що впливають на величину грошового потоку на власний/увесь інвестований капітал. Показник рівня прибутковості на весь інвестований капітал (ROIC).

Доцільність використання концепції економічного доданої вартості (EVA) у практиці управління вітчизняними підприємствами. Показник EVA, способи розрахунку, переваги та недоліки як бази для визначення вартості. Доцільність визначення вартості підприємства на основі показника EVA. Зв'язок показників EVA та NPV. Декомпозиція факторів вартості підприємства за показником EVA (виділення факторів вартості першого та другого рівня). Шляхи підвищення значення показника EVA.

Результуючі вартісноорієнтовані показники, методика їх визначення, переваги і недоліки: рентабельність інвестованого капіталу (ROIC); рентабельність інвестицій, розрахована за грошовими потоками (CFROI). ринкова додана вартість (MVA); доданий грошовий потік (CVA) або залишковий грошовий потік (RCF); акціонерна додана вартість (SVA).

5.6. Оптимізація розвитку підприємства в умовах циклічності

Поняття циклічності економічного розвитку. Види економічних циклів. Способи діагностування економічних циклів на основі емпіричних економічних даних. Поняття фракталів. Визначення фрактальної розмірності динамічних рядів економічних даних. Інтерпретація показника Херста. Способи фільтрації економічних даних для виявлення циклів графічним методом. Фільтр Ходріка-Прескотта.

II. СТРУКТУРА ІСПИТУ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

2.1. Комплексний кваліфікаційний державний екзамен складається з виконання завдань чотирьох типів:

1-й тип – письмова відповідь на 2 теоретичні питання теоретичного та науково-аналітичного характеру, що дозволяє перевірити знання та розуміння економічних процесів на рівні суб'єктів господарювання та основних економічних тенденцій, що формують компетентності магістра освітньої програми «Економіка підприємства».

2-й тип – письмова тестова перевірка знань та розумінь з комплексу вищезгаданих дисциплін, що входять до програми комплексного підсумкового іспиту.

3-й тип – письмове розв'язання із відповідним аналізом та висновками комплексного ситуаційного або розрахунково-аналітичного завдання із дисциплін, які формують магістра освітньої програми «Економіка підприємства», що дозволяє перевірити сформованість відповідних умінь та навичок, набутих компетентностей.

4-й тип - письмове завдання на перевірку розуміння та вміння читання сутності фінансової звітності підприємства

Зміст завдань відповідає змістовним модулям дисциплін.

2.2. Процедура проведення кваліфікаційного екзамену

2.2.1. На екзамені кожен студент групи отримує бланк для написання відповіді. Викладач проводить інструктування щодо заповнення бланку відповіді. У бланку кожен студент повинен зазначити власні реквізити (групу, прізвище, ініціали), дату проведення екзамена.

2.2.2. Екзаменаційна комісія відкриває конверт з білетами. Отримавши білет, кожен студент у бланку відповідей фіксує його номер.

2.2.3. Тривалість державного екзамену не має перевищувати 3 астрономічних годин на день.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

3.1. При оцінюванні знань студента враховуються його письмові відповіді на теоретичні питання та тестові завдання екзаменаційного білету, виконані розрахунково-аналітичні завдання. Підсумкова оцінка державного іспиту являє собою суму оцінок за п'ять завдань білету за національною шкалою та за 100-бальною шкалою (табл. 3.1.). Оцінки результатів складання іспиту відображаються у відомості і протоколі роботи Екзаменаційної комісії.

Таблиця 3.1

Шкала відповідності та критерії оцінювання

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою та критерії оцінювання	
90-100	5	відмінно – відмінне виконання з незначними помилками
75-89	4	добре – виконання завдань вище середніх стандартів, але з деякими помилками
60-74	3	задовільно – виконано чітко, але з недоліками, виконання відповідає мінімальним вимогам
1-59	2	незадовільно – виконання не відповідає мінімальним вимогам

Загальна оцінка **“відмінно” (90 – 100 балів)** виставляється у разі повної, обґрунтованої відповіді на теоретичні питання, 90-100 % правильних відповідей на тести, правильного ходу розв’язання і отриманих результатів розрахункового завдання, підкріпленого аналізом та належними висновками.

Загальна оцінка **“добре” (75 – 89 балів)** виставляється за умов правильної, але не вичерпно повної відповіді на теоретичні питання, 75-89 % правильних відповідей на тести. Розрахунково-аналітичне завдання виконано в цілому правильно і підсумовано правильним висновком, однак можуть бути наявні дрібні неточності, пропущені деякі проміжні пояснення та обґрунтування.

Загальна оцінка **“задовільно” (60 – 74 балів)** передбачає цілком прийнятну відповідь на теоретичні питання, проте таку, що не демонструє розуміння всіх можливих аспектів, особливостей, понять, чинників, які впливають на економічне явище, чи процес, що розглядається. Кількість правильних відповідей на тестові питання – 60-74 %. Розрахунково-аналітичне завдання містить деякі неточності у формулах розрахунку, порушена послідовність здійснення окремих етапів аналізу, допущені деякі прорахунки. Або ж в цілому правильний хід розв’язку не підкріплений належним обґрунтуванням та особливо кінцевим висновком.

Загальна оцінка **“незадовільно” (1 – 59 балів)** передбачає менше 60% правильних відповідей на тестові питання, незадовільну відповідь на теоретичні питання, тобто таку, що демонструє нерозуміння можливих аспектів, чинників, які впливають на економічне явище чи процес, що розглядається. Розрахунково-аналітичне завдання містить значні неточності у формулах розрахунку, порушена послідовність здійснення окремих етапів аналізу, допущені чисельні прорахунки. Хід розв’язання не підкріплений належним обґрунтуванням та кінцевим висновком.

В свою чергу, кожне з завдань екзаменаційного білету оцінюється за власними критеріями (табл. 3.2.).

3.2. Оцінки, виставлені на екзамені, не можуть бути оскаржені чи змінені.

Таблиця 3.2

Критерії оцінювання відповідей на структурні елементи екзаменаційного білету

№ п/п	Кількість завдань	Максимальна кількість балів за одне завдання	Кількість балів за відповідь	Критерії виставлення оцінки
1	2	3	4	5
Теоретичні питання (всього 40 балів)				
1	2	20	19-20 балів	Відповідь на теоретичне питання відзначається розкриттям взаємозв'язків та взаємозалежностей між низкою предметних понять; висвітленням змісту не лише якоїсь однієї, але різних (альтернативних) теорій, методів, прийомів аналізу. Якщо йдеться про виклад сутності певних аналітичних методів, бажаною є наявність самостійних висновків та узагальнень щодо можливостей та обмежень застосування методу на практиці тощо.
2	2	20	14-18 балів	Неповне розкриття питання, неповний розгляд всіх існуючих взаємозв'язків, не володіння в повній мірі знаннями про існуючі альтернативні теорії, поняття чи методи, можливі описки при викладенні основних результатів, які не впливають на правильність подальшого ходу розкриття теоретичного питання.
3.	2	20	11-13 балів	Відповідь переважно має характер простого відтворення змісту певного теоретичного питання за відсутності проявів розуміння зв'язків між декількома теоретичними поняттями та без самостійних узагальнень, подачі поверхових відомостей про суть питання, неможливості проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки по даній проблемі, а також в разі суттєвих помилок при викладенні основних результатів.
4.	2	20	1-10 балів	Нерозуміння суті питання та взаємозв'язків між процесами, які розглядаються, а також основних означень з проблеми.
Тести (всього 30 балів)				
5.	10	1	Кількість	Тести мають закритий характер. За

			правильно виконаних завдань×на1 Максимальна кількість балів за одне завдання	правильну відповідь на один тест зараховується 1 бал. Загальна кількість балів за усі правильно виконані тестові завдання підсумовується.
6.	5	4	Кількість правильно виконаних завдань×4 Максимальна кількість балів за одне завдання	Тести мають розрахунковий характер або вимагають пояснення. За правильну відповідь на один тест зараховується 4 бали. Загальна кількість балів за усі правильно виконані тестові завдання підсумовується.
Розрахунково-аналітичне завдання (30 балів)				
6.	1	20	19-20 балів	Рішення розрахунково-аналітичного завдання правильне та здійснене із широким застосуванням сучасних методів економічного аналізу, одержана правильна відповідь з обґрунтуванням усіх ключових моментів розв'язання. Чітко і логічно інтерпретовано результати розрахунків.
7.	1	20	14-18 балів	Наведення логічно правильної послідовності кроків розв'язання. Обґрунтовано всі ключові моменти розв'язання. Можливі 1-2 негрубі помилки або описки в обчисленнях, перетвореннях, які не впливають на правильність подальшого ходу розв'язання. Матеріал викладено чітко з широким застосуванням економіко-математичних методів щодо проблеми, яка досліджується.
8.	1	20	11-13 балів	У правильній послідовності ходу розв'язання відсутні деякі етапи розв'язання. Ключові моменти розв'язання не обґрунтовано. Одержана відповідь неправильна або задача розв'язана неповністю. Матеріал викладено нечітко з обмеженим застосуванням економіко-математичних методів щодо проблеми, яка досліджується.
9.	1	20	1-10 балів	Виставляється студенту, якщо він не приступив до розв'язання задачі або приступив до її розв'язання, але його записи не відповідають вказаним критеріям оцінювання завдання в попередніх пунктах, що визначають критерії оцінювання.
Практичне завдання				
10.	1	10	10 балів	Завдання виконане повністю, правильно, свідчить про тверді навички професійного

				характеру
11.	1		7-8 балів	Завдання виконане правильно, але не досить повно.
12.			5-6 балів	Завдання виконане не досить повно, з незначними помилками,
13.			1-5 балів	Завдання виконане з помилками, або частково та ще й з помилками.

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Ринкова економіка: основні поняття і категорії. – К.: Знання, 2008. – 263 с.
2. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, доп. – К.: Атіка, 2009. – 368 с.
3. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
4. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку. – К., 2008. – 687 с.
5. Блауг М. Економічна теорія в ретроспективі / М. Блауг. – К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001. – 670 с.
6. Баюра Д.О. Корпоративна соціальна відповідальність як складова підвищення ефективності системи корпоративного управління // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. "Економіка". – 2009. – Вип.113-114. – С. 60-64.
7. Баюра Д.О. Реструктуризація підприємств: Навч. посібник. – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2005. – 209 с.
8. Баюра Д.О. Система корпоративного управління в Україні: стан та перспективи розвитку: Монографія. – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2009. – 288 с.
9. Баюра Д.О. Корпоративна соціальна відповідальність у системі корпоративного управління // Україна: аспекти праці. – 2009. – №1. – С. 21-25.
10. Белявська К.С. Соціальна відповідальність бізнесу: еволюція поглядів на проблему // Вісник Харківського національного університету. Економічні науки. – 2011. – №1. – С. 228-234.
11. Бланк И.А. Управление финансовой стабилизацией предприятия. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. – 496 с.
12. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. – 480 с.
13. Бляхман Л.С. Экономика фирмы. – СПб: Изд-во Михайлова В.А., 2000. – 797 с.
14. Валдайцев В.С. Оценка бизнеса: Учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби изд-во Проспект, 2008. – 360 с.
15. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. – 4-те вид. К.: Т-во «Знання», КОО, 2008. – 302 с.
16. Варналій З.С. Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні: національна доповідь // Ващенко К., Варналій З.С., Геєць В.М та ін. – К.: Логос, 2009. – 180 с.
17. Вернадський. Витоки. Творча Спадщина у контексті історії економічної думки в Україні / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2009. – 862 с.
18. Виханский О.С. Стратегическое управление: Учебник. – М.: Экономистъ. – 2-е изд. – 2008. – 292 с.
19. Воробей В., Журовська І. Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу. – К.: ФОП “Костюченко”, 2010. – 80 с.
20. Ворст Й., Ревентлоу П. Экономика фирмы. – М.: Высшая школа, 1997.

21. Гайдай Т.В. Парадигма інституціоналізму: методологічний контекст. Монографія – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 295 с.
22. Гальчинський А.С., Єщенко П.С. Економічна теорія: Підручник. – К.: Вища школа, 2007. – 504 с.
23. Гетьман О.О., Шаповал В.М.. Економічна діагностика. – К.: Центр навчальної літератури, 2007.
24. Гончаренко Е.Н. Устойчивое развитие предприятия: методология, механизмы, модели: монография/ Е. Н. Гончаренко. – Одесса: Атлант, 2014. – 382 с.
25. Гражевська Н.І. Економічні системи епохи глобальних змін: Монографія – К.: Знання, 2008. – 431 с.
26. Грішнова О.А. Людський капітал, формування в системи освіти і професійної підготовки. – К.: Знання, 2001. – 254 с.
27. Грішнова О.А. Відповідальність підприємства щодо персоналу як новий формат розбудови соціально-трудова відносин // Грішнова О.А., Брінцева О.Г. - Экономика и управление. Научно-практический журнал. № 4, 2012. С.49-56
28. Грішнова О.А. Впровадження екологічної відповідальності в практику менеджменту вітчизняних підприємств // Грішнова О.А., Брінцева О.Г. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - № 10 (151). - 2013. - С. 12-17.
29. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Підручник. – 5-є вид., оновлене. – К.: Знання, 2011. – 390 с.
30. Грішнова О.А. Кадрове забезпечення ефективної системи антикризового корпоративного управління // Грішнова О.А., Жорова Є.Р. - Проблеми економіки. — 2014. — № 1. — С. 193—198.
31. Грішнова О. А. Соціальні інновації у трудових відносинах: суть, види, проблеми реалізації в Україні / О. А. Грішнова, Г. Ю. Міщук // Демографія і соціальна економіка. – 2013. – №2 (20). – С. 167-178
32. Грішнова О.А. Людський розвиток: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2006. – 308 с.
33. Грязнова А.Г., Федотова М.А., Ленская С.А. Оценка бизнеса: Учебник. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 736 с.
34. Довбенко В.І., Мельник В.М. Потенціал і розвиток підприємства. – 2-ге вид., випр. і доп. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011.
35. Дойль Питер. Менеджмент: стратегия и тактика / Пер. с англ. – СПб: Изд-во «Питер», 1999. – 560 с.
36. Доль П., Штерн Ф. Маркетинг менеджмент и стратеги. – 4-е изд. / Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2007. – 544 с.
37. Економіка підприємства: Підручник / А.В. Шегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба та ін.; За ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2006. – 615 с.
38. Економіка підприємства: збірник тестів і задач: Навч. посіб. / Шегда А.В., Харченко Т.Б., Сагайдак Ю.А., Пашнюк Л.О. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 238 с.

39. Економічні проблеми ХХІ століття (Міжнародний та український виміри): Монографія / За ред. С.І. Юрія, Є.В Савельєва. – К.: Знання, 2007. – 595 с.
40. Есипов В.Е., Маховикова Г.А., Терехова В.В. Оценка бизнеса. – СПб.: Питер, 2006. – 464 с.
41. Ильин В.В. Философия богатства: Человек в мире денег. – К., 2005
42. Ільїн В.В. Фінансова цивілізація. – К., 2007.
43. Індекс прозорості компаній. – К.: Центр «Розвиток КСВ», 2012.
44. Інституційно-інформаційна економіка. Підручник. Автори А.А.Чухно, П.І.Юхименко, П.М.Леоненко. За ред. А.А.Чухна. – К.: Знання, 2008. – 700 с.
45. Історія економічних учень: Підручник: У 2 ч. / За ред. В.Д. Базилевича. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2006. – Ч. 1. – 582 с.; Ч. 2. – 575 с.
46. Касьянова Н.В. Управління розвитком підприємства на основі кумулятивного підходу: концепція, моделі та методи: монографія / Н.В.Касьянова; НАН України, Інститут економіки промисловості. – Донецьк: Купріянов В.С., 2011. – 375 с.
47. Керанчук Т.Л. Концепція вартісно-орієнтованого управління та можливості її адаптації в Україні // Фінанси України. – 2011. – №7. – С. 104-113.
48. Кириленко В.І. Становлення та розвиток методології економічної теорії // Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. – Спец. вип. Методологічні проблеми економічної науки. – К.: КНЕУ, 2009. – С.56-65.
49. Кныш М.И. Конкурентные стратегии. – СПб.: Любавич, 2000. – 283 с.
50. Козырев А.Н., Макаров В.Л. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности. – М.: Интерреклама, 2003. – 352 с.
51. Кононенко І.В. Управління розвитком підприємства. – Х.:НТУ „ХПІ”, 2001. – 134 с.
52. Костенко Т.Д., Підозра Є.О., Рижиков В.С. та ін. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства. – К.: Центр навчальної літератури, 2005 р.
53. Костенко Т.Д., Гарсимов А.А., Рижиков В.С. та ін. Економічна діагностика. Практикум: К.: Центр учбової літератури, 2007.
54. Коупленд Т., Колер Т., Мури́н Дж. Стоимость компаний: оценка и управление / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 576 с.
55. Красота О.В. Державне регулювання соціальної сфери в процесі здійснення пенсійної реформи // Розвиток інформаційного суспільства. Ефективність управління в процесі реформування: макро- та мікроекономічний аспекти : Колективна монографія / За наук. ред. проф. Радіонової І.Ф. – К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2012. – 364 с. / С. 113-136.
56. Красота О.В. Розгортання світової економічної кризи в Україні та можливості обмеження рецесії // Вчені записки Університету “КРОК”. Серія “Економіка“. Випуск 19. – К., 2009. – С. 27-37.
57. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу: навч. посіб./ Купалова Г.І. - К.: Знання, 2008.

58. Макроекономіка: Підручник / За ред В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 743 с.
59. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навчальний посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 352 с.
60. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: Підручник. – К.: КНТЕУ, 2005. – 823 с.
61. Минцберг Г., Альстрэнд Б., Лэмпел Дж. Школи стратегій / Пер. с англ. – СПб.: „Питер”, 2000. – 336 с.
62. Момот Т.В. Вартісно-орієнтоване корпоративне управління: від теорії до практичного впровадження: Монографія. – Харків: КНЕУ, 2002. – 380 с.
63. Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page2>
64. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку. Монографія. – К.: КНЕУ, 2001. – 227 с.
65. Нусінова О.В. Оцінювання репутації підприємства: кількісні та якісні підходи // Держава та регіони. – 2011. – №4. – С. 125-130.
66. Осецький В.Л., Сльозко О.О. Теорії економічних циклів у перехідних економіках // Економіка та держава. Міжнародний науково-практичний журнал. – 2009. – №4 (76). – С.4-7.
67. Осипов Ю.М. Философия хозяйства. – М., 2001.
68. Островська Г. Управління вартістю: сучасні інструменти оцінки корпоративної ефективності // Світ фінансів. – 2008. – №3. – С. 106-116.
69. Податкова політика України: стан, проблеми, перспективи: Монографія. – За ред. З.С.Варналія. – К.: Знання України, 2008. – 675 с.
70. Портер М.Э. Конкуренция: Пер. с англ. – М.: Издательский дом „Вильямс”, 2005. – 608 с.
71. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посібник / В. І. Хомяков, В. М. Белінська, О. В. Федоренко. – К.: Кондор, 2011. – 432 с.
72. Радіонова І.Ф., Алімпієв Є.В. «Не-кейнсіанський» підхід до економічної стабілізації з використанням фінансових інструментів // Фінанси України. – 2009. – №4. – С. 42-52.
73. Самсин А.И. Основы философии экономики. – М., 2003.
74. Самуэльсон, Пол Э. Экономика: Учебник/ Пол Э. Самуэльсон, Вильям Д. Нордхаус. – 18-е изд. – М.: Вильямс, 2007. – 1360 с.
75. Сизоненко В.О. Сучасне підприємництво: Довідник. – К.: Знання – Прес, 2007. – 440 с.
76. Сизоненко В.О. Циклічні характеристики основних макроекономічних показників// Економіка і управління. – 2009. – № 1. – С. 92-98.
77. Сохацька О.М., Островська Г.Й. Інтеграція BALANCED SCORECARD в систему управління вартістю організації // Коммунальное хозяйство городов: научно-технический сборник. – 2008. – №85. – С. 120-131.
78. Соціальна відповідальність: навч. посіб./[А.М.Колот, О.А.Грішнова та ін.]; за заг. Ред.. д.е.н., проф.. А.М.Колота. – К.: КНЕУ, 2015. – 519 с.

79. Теорія та практика управління економічним розвитком підприємства: монографія: в 2-х т./за заг. ред. д.е.н., проф. О.В.Кендюхова. – Донецьк: «ДонНТУ», 2013. – Т.1. – 2013. – 343 с.
80. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посіб. / Клименко С.М. та ін. – К.: КНЕУ, 2008. – 520 с.
81. Управління потенціалом підприємства: Навчальний посібник / Должанський І.З., Загорна Т.О., Удалих О.О., Герасименко І.М., Ращупкіна В.М. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 362 с.
82. Управління персоналом: підручник / [В.М.Данюк, А.М.Колот, Г.С.Суков, О.А.Грішнова та ін.] за 27ред.. проф. В.М.Данюка. - К.: КНЕУ, 2015. – 519 с
83. Управління розвитком підприємства в інтеграційних умовах: колект. монографія / за заг. ред. д.е.н, проф. Т. В. Гринько; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. – Дніпропетровськ: Біла К.О. (вид.), - 2014. – 323 с.
84. Управління трудовим потенціалом: Навч. посіб. / Васильченко В.С., Гриненко А.М., Грішнова О.А., Керб Л.П. – К.: КНЕУ, 2005. – 403 с.
85. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ЭКСМО, 2005. – 544 с.
86. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. – 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 316 с.
87. Филюк Г.М. Конкуренція і монополія в епоху глобалізації: Монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 404 с.
88. Хом'яков В.І., Бакум І.В. Управління потенціалом підприємства: Навчальний посібник – К.: Кондор, 2009. – 400 с.
89. Чухно А.А. Інституціоналізм: Теорія, методологія, значення // Економіка України. – 2008. – №6, № 7.
90. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. – К.: Логос, 2003. – 631 с.
91. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник/ За ред. А.А. Чухна. – К.:Знання, 2007. – 879 с.
92. Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І., Олексик О.І. Бізнес-діагностика підприємства: Навч. пос. – К.: КНЕУ, 2008.
93. Шегда А.В., Голованенко М.В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління / За ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2008. – 271 с.
94. Шегда А.В. Менеджмент: Учебник. – 3-е изд. испр. и доп. – К.: Знання, 2006. – 645 с.
95. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 439 с.
96. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.
97. Экономическое мышление: философские предпосылки. – М., 2005.